Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2025)0098

Üheksas aruanne majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse kohta

Euroopa Parlamendi 8. mai 2025. aasta resolutsioon, mis käsitleb üheksandat aruannet majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse kohta (2024/2107(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artikleid 2 ja 3,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikleid 4, 162, 174–178 ja 349,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid[1] (ühissätete määrus),

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi[2],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1059, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondist ja välistegevuse rahastutest toetatava Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) erisätteid[3],

---

1 ELT L 231, 30.6.2021, lk 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
2 ELT L 231, 30.6.2021, lk 60, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1058/oj.
3 ELT L 231, 30.6.2021, lk 94, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1059/oj.

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1057, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1296/2013[4],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1056, millega luuakse Õiglase Ülemineku Fond[5],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrust (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013[6],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. märtsi 2020. aasta määrust (EL) 2020/460, millega muudetakse määruseid (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013 ja (EL) nr 508/2014 seoses erimeetmetega investeeringute kaasamiseks liikmesriikide tervishoiusüsteemidesse ja muudesse majandussektoritesse, et reageerida COVID-19 puhangule (koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatus)[7],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2020. aasta määrust (EL) 2020/558, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1301/2013 ja (EL) nr 1303/2013 seoses erimeetmetega erandliku paindlikkuse lubamiseks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamisel, et reageerida COVID-19 puhangule[8],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. märtsi 2020. aasta määrust (EL) 2020/461, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 2012/2002, et anda finantsabi liikmesriikidele ja liiduga ühinemisläbirääkimisi pidavatele riikidele, keda ulatuslik rahvatervise hädaolukord tõsiselt mõjutab[9],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. detsembri 2020. aasta määrust (EL) 2020/2221, millega muudetakse määrust

---

4 ELT L 231, 30.6.2021, lk 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj.

5 ELT L 231, 30.6.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1056/oj.

6 ELT L 435, 6.12.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj.

7 ELT L 99, 31.3.2020, lk 5, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/460/oj.

8 ELT L 130, 24.4.2020, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/558/oj.

9 ELT L 99, 31.3.2020, lk 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/461/oj.

(EL) nr 1303/2013 seoses lisavahendite ja rakenduskorraga, et toetada COVID-19 pandeemiaga seotud kriisi ja selle sotsiaalsete tagajärgede kõrvaldamist ning ettevalmistuste tegemist majanduse taastamiseks rohelisel, digitaalsel ja vastupidaval viisil (REACT-EU)[10],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. aprilli 2022. aasta määrust (EL) 2022/562, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1303/2013 ja (EL) nr 223/2014 seoses ühtekuuluvusmeetmetega pagulaste toetamiseks Euroopas (CARE)[11],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta määrust (EL) 2022/2039, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1303/2013 ja (EL) 2021/1060 seoses täiendava paindlikkusega Venemaa Föderatsiooni sõjalise agressiooni tagajärgedega tegelemiseks FAST (paindlik abi territooriumidele) – CARE[12],

– võttes arvesse kestliku linnakoostöö programmi URBACT, mis loodi 2002. aastal,

– võttes arvesse 30. mai 2016. aasta ELi linnade tegevuskava,

– võttes arvesse 1. detsembri 2020. aasta territoriaalset tegevuskava,

– võttes arvesse üheksandat ühtekuuluvusaruannet, mille komisjon avaldas 27. märtsil 2024[13], ja komisjoni 27. märtsi 2024. aasta teatist üheksanda ühtekuuluvusaruande kohta (COM(2024)0149),

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse 2024. aasta detsembris avaldatud uuringut, mis käsitleb ELi ühtekuuluvuse tulevikku ning selle eri stsenaariume ja nende mõju piirkondlikule ebavõrdsusele,

– võttes arvesse komisjoni 2024. aasta veebruari aruannet „Forging a sustainable future together – Cohesion for a competitive and

---

10 ELT L 437, 28.12.2020, lk 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2221/oj.

11 ELT L 109, 8.4.2022, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/562/oj.

12 ELT L 275, 25.10.2022, lk 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2039/oj.

13 Euroopa Komisjon: Regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat, „Ninth report on economic, social and territorial cohesion“ (Üheksas aruanne majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta), 2024.

inclusive Europe“(Ühise kestliku tuleviku kujundamine – ühtekuuluvus konkurentsivõimelise ja kaasava Euroopa nimel)[14],

– võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 31. mai 2024. aasta arvamust komisjoni üheksanda ühtekuuluvuspoliitika aruande kohta[15],

– võttes arvesse Regioonide Komitee 21. novembri 2024. aasta arvamust „Uuendatud 2027. aasta järgne ühtekuuluvuspoliitika, milles ei jäeta kedagi kõrvale. Euroopa Regioonide Komitee vastused ühtekuuluvuspoliitika tulevikku käsitleva kõrgetasemelise töörühma aruandele ja üheksandale ühtekuuluvusaruandele“,

– võttes arvesse komisjoni 9. septembril 2024. aastal avaldatud aruannet „The future of European competitiveness – A competitiveness Strategy for Europe“ (Euroopa konkurentsivõime tulevik – Euroopa konkurentsivõime strateegia),

– võttes arvesse 12. detsembril 2015 ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgul Pariisis vastu võetud kokkulepet (edaspidi „Pariisi kokkulepe“),

– võttes arvesse uuringut „Streamlining EU Cohesion Funds: addressing administrative burdens and redundancy“ (ELi ühtekuuluvusfondide ühtlustamine – halduskoormuse ja liiasusega tegelemine), mille liidu sisepoliitika peadirektoraat avaldas 2024. aasta novembris[16],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. mai 2025. aasta määrust ELi piirialade arengu ja majanduskasvu rahastamisvahendi kohta (BRIDGEforEU)[17],

– võttes arvesse komisjoni 3. mai 2022. aasta teatist „Seame inimesed esikohale, kindlustame kestliku ja kaasava majanduskasvu, avame ELi äärepoolseimate piirkondade potentsiaali“ (COM(2022)0198),

---

14 Euroopa Komisjon: regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat, „Forging a sustainable future together: Cohesion for a competitive and inclusive Europe – Report of the High-Level Group on the Future of Cohesion Policy“ (Ühise kestliku tuleviku kujundamine – ühtekuuluvus konkurentsivõimelise ja kaasava Euroopa nimel – ühtekuuluvuspoliitika tuleviku kõrgetasemelise töörühma aruanne), veebruar 2024.

15 ELT C, C/2024/4668, 9.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4668/oj.

16 Euroopa Parlament: struktuuri- ja ühtekuuluvuspoliitika osakond, sisepoliitika peadirektoraat, „Streamlining EU Cohesion Funds: addressing administrative burdens and redundancy“ (ELi ühtekuuluvusfondide ühtlustamine – Halduskoormuse ja liiasusega tegelemine), 2024.

17 *Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata.

– võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni kirja kujul esitatud arvamust[18],

– võttes arvesse oma 25. märtsi 2021. aasta resolutsiooni ühtekuuluvuspoliitika ja piirkondlike keskkonnastrateegiate kohta kliimamuutuste vastases võitluses[19],

– võttes arvesse oma 20. mai 2021. aasta resolutsiooni ELi piirkondade demograafiliste trendide muutmise kohta ühtekuuluvuspoliitika vahendite abil[20],

– võttes arvesse oma 14. septembri 2021. aasta resolutsiooni tulevase tugevama partnerluse kohta ELi äärepoolseimate piirkondadega[21],

– võttes arvesse oma 15. septembri 2022. aasta resolutsiooni majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta ELis: kaheksas ühtekuuluvusaruanne[22],

– võttes arvesse oma 21. novembri 2023. aasta resolutsiooni riikide ametiasutuste auditite ja kontrollide usaldusväärsuse suurendamise võimaluste kohta eelarve jagatud täitmise korral[23],

– võttes arvesse oma 23. novembri 2023. aasta resolutsiooni talentide rakendamise kohta Euroopa piirkondades[24],

– võttes arvesse oma 14. märtsi 2024. aasta resolutsiooni ühtekuuluvuspoliitika 2014–2020 rakendamise ja tulemuste kohta liikmesriikides[25],

– võttes arvesse kodukorra artiklit 55,

– võttes arvesse regionaalarengukomisjoni raportit (A10-0066/2025),

A. arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika on ELi poliitika keskmes ja ühtlasi ELi peamine vahend investeerimiseks kestlikku majanduslikku, sotsiaalsesse ja territoriaalsesse arengusse, samuti panustamiseks rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamisse kogu ELis mitmeaastaste finantsraamistike (2014–2020) ja (2021–2027) raames; arvestades, et aluslepingutega ette nähtud ühtekuuluvuspoliitika on hästi toimiva ja eduka siseturu jaoks

---

18 *Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata.
19 ELT C 494, 8.12.2021, lk 26.
20 ELT C 15, 12.1.2022, lk 125.
21 ELT C 117, 11.3.2022, lk 18.
22 ELT C 125, 5.4.2023, lk 100.
23 ELT C, C/2024/4207, 24.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4207/oj.
24 ELT C, C/2024/4225, 24.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4225/oj.
25 ELT C, C/2024/6562, 12.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6562/oj.

põhjapaneva tähtsusega, edendades kõigi ELi piirkondade, eelkõige vähem arenenud piirkondade arengut;

B. arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika on edendanud majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset lähenemist ELis, eelkõige kasvatades sisemajanduse koguprodukti – näiteks Kesk- ja Ida-Euroopa liikmesriikides – ligikaudu 43 %-lt ELi keskmisest 2004. aastal peaaegu 80 %-le 2023. aastal; arvestades, et üheksandas ühtekuuluvusaruandes rõhutatakse, et 2022. aasta lõpuks toetati ühtekuuluvuspoliitikaga rohkem kui 4,4 miljonit ettevõtet, luues neis ettevõtetes üle 370 000 töökoha; arvestades, et aruandes rõhutatakse ka seda, et ühtekuuluvuspoliitika toob märkimisväärset investeeringutasuvust ning et iga 2014.–2020. aasta ja 2021.–2027. aasta programmidesse investeeritud euro on 2030. aastaks andnud liidus 1,3 eurot täiendavat SKPd; arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika moodustas ELi avaliku sektori koguinvesteeringutest keskmiselt umbes13 %[26];

C. arvestades, et komisjoni aruandes „ELi maapiirkondade arengu pikaajaline visioon: peamised saavutused ja edasine tegevus“, mis esitati koos üheksanda ühtekuuluvuse aruandega, rõhutatakse, et 24,6 miljardit eurot ehk 8 % ühise põllumajanduspoliitika maapiirkondade arengu sambast on suunatud investeeringuteks maapiirkondadesse (ei piirdu üksnes põllumajandusega), ja see loob pinnase aruteluks maapiirkondade tuleviku üle;

D. arvestades, et aastatel 2021–2027 on ühtekuuluvuspoliitikaga investeeritud rohe- ja digipöördesse üle 140 miljardi euro[27], et aidata parandada võrke ja taristut, toetada looduskaitset, parandada digioskusi, edendada töökohtade loomist ja avalikke teenuseid;

E. arvestades, et hoolimata ühtekuuluvuspoliitika laialdaselt tunnustatud ja tõendatud positiivsest mõjust sotsiaalsele, majanduslikule ja territoriaalsele lähenemisele on endiselt märkimisväärseid probleeme, mida iseloomustavad eelkõige arenguerinevused riigi tasandist madalamal tasandil ja arengulõksu jäänud piirkondades, samuti kliimamuutuste mõju demograafiale, digi- ja rohepöördele ja ühenduvusele, aga ka majandusarengule eelkõige vähim arenenud piirkondades, maapiirkondades ja äärepoolseimates piirkondades;

F. arvestades, et ELi ühtekuuluvuspoliitika ja valdkondlikud programmid on korduvalt ja tõhusalt aidanud piirkondadel tulemuslikult reageerida hädaolukordadele ja asümmeetrilistele šokkidele, nagu COVID-19 kriis, Brexit, energiakriis ja pagulaskriis, mille on põhjustanud Venemaa sissetung Ukrainasse, samuti

---

26 Euroopa Komisjon, üheksas aruanne majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta, *op.cit*.

27 Euroopa Komisjon: üheksas aruanne majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta, *op.cit*.

loodusõnnetused, kuigi tegemist on pikaajalise struktuuripoliitikaga, mitte kriisiohjevahendiga ega hädaolukorrale reageerimise rahastamismehhanismiga; arvestades, et sellised kriisid on Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rakendamist edasi lükanud, ning arvestades, et märkimisväärne arv taaste- ja vastupidavusrahastu vahenditest rahastatavaid projekte on enamasti võetud projektidest, mis on ette nähtud investeeringuteks ühtekuuluvuspoliitika raames;

G. arvestades, et vaatamata ajavahemikeks 2014–2020 ja 2021–2027 juba võetud meetmetest tuleks ühtekuuluvuspoliitika vahendite ja fondide kasutamist ja haldamist reguleerivat õigusraamistikku veelgi lihtsustada, samuti tuleks arendada ja paremini kasutada koostalitlusvõimelisi digivahendeid, sealhulgas tuleks luua ühtsed digiteenuste keskused, et vähendada mitte ainult asjaomaste ametiasutuste, vaid ka toetusesaajate jaoks halduskoormust, suurendada paindlikkust vahendite haldamisel ja kiirendada maksete tegemist; arvestades, et on vaja suurendada rahaliste vahendite paindlikuma kasutamise võimalusi, sealhulgas võimalust rahastada kahesuguse kasutusega toodete arendamist; on seisukohal, et tulevase ühtekuuluvuspoliitika kujundamisel on oluline lisada kogu rahastamisperioodi hõlmav strateegiline stiimul, mida saaks aga rahastamisperioodi keskel ümber hinnata ja kohandada;

H. arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika vahendite vähene kasutamismäär aastatel 2021–2027 – praegu vaid 6 % – ei tulene mitte liikmesriikide või piirkondade vähenenud nõudlusest, vaid pigem tegevusprogrammide hilinenud vastuvõtmisest, finantsraamistike vahelisest üleminekuperioodist, taasterahastu „NextGenerationEU“ vahendite prioriteetseks pidamisest riiklikes korraldusasutustes, piiratud haldussuutlikkusest ja keerukatest bürokraatlikest menetlustest; arvestades, et liikmesriigid ja piirkonnad ei pea eraldatud vahendite kasutamisel kiirustama, kuna eeldavad võimalikku pikendamist N+3 reegli alusel;

I. arvestades, et sidusa õigusraamistiku radikaalne muutmine programmitöö perioodi vahetumisel suurendab vastutavate asutuste ja toetusesaajate ebakindlust, õigusaktide ülereguleerimist, veamäärade suurenemist (ning sellega kaasnevaid negatiivseid maine- ja finantstagajärgi), viivitusi elluviimisel ja lõppkokkuvõttes rahuolematust toetusesaajate ja üldsuse seas;

J. arvestades, et mõnikord valitseb ühtekuuluvusfondide, hädaabifondide ja valdkondliku poliitika vahel konkurents;

K. arvestades, et demograafilised muutused on ELi piirkonniti väga erinevad, kusjuures mõne liikmesriigi rahvaarv on lähiaastatel prognooside kohaselt vähenemas ja teistes prognoositakse kasvu; arvestades, et demograafilised muutused toimuvad ka piirkondade vahel, sealhulgas toimub liikumine äärepoolseimatest piirkondadest eemale, kuid üldiselt täheldatakse liikmesriikides liikumist maalt

linnadesse, kusjuures naised lahkuvad maapiirkondadest rohkem kui mehed, aga ka suurlinnapiirkondadesse, kus suurlinnade ümbruses asuvatel küladel on raskusi põhitaristusse investeerimisel; arvestades, et kõigis piirkondades tuleb tugevdada selliste oluliste teenuste osutamist nagu tervishoid, haridus ja transport, pöörates erilist tähelepanu maa- ja äärepoolsetele piirkondadele; arvestades, et rohkem tuleb keskenduda rahvastikukao ja ebapiisavate teenuste all kannatavatele piirkondadele, mis nõuavad sihipäraseid meetmeid, et julgustada noori paigale jääma tänu ettevõtlusprojektidele, kvaliteetsele põllumajandusele ja kestlikule turismile;

L. arvestades, et vananeva elanikkonna arvessevõtmine on äärmiselt oluline, et tagada põlvkondadevaheline õiglus ja suurendada sellega eelkõige noorte osalust;

M. arvestades, et linnapiirkondi koormavad uued probleemid, mis tulenevad elanikkonna sissevoolust linnadesse, samuti eluaseme- ja energiahindade tõus, mistõttu on vaja eluasemearendust, uusi keskkonnakaitse- ja energiasäästumeetmeid, nagu kiirem põhjalik renoveerimine, et võidelda energiaostuvõimetuse vastu ja edendada energiatõhusust; arvestades, et ELi ühtekuuluvuspoliitika peaks aitama luua taskukohase ja juurdepääsetava eluasemeturu kõigile inimestele ELis, eelkõige väikese ja keskmise sissetulekuga leibkondadele, linnaelanikele, lastega peredele, naistele ja noortele;

N. arvestades, et ELi linnade tegevuskava tõhus rakendamine võib suurendada linnade suutlikkust aidata kaasa ühtekuuluvuseesmärkide saavutamisele, parandades seeläbi kodanike elukvaliteeti ja tagades, et ELi rahalisi vahendeid kasutatakse tõhusamalt;

O. arvestades, et erilist tähelepanu tuleb pöörata maapiirkondadele, tööstuslikust üleminekust mõjutatud ELi piirkondadele ja piirkondadele, kus valitsevad rasked ja püsivad ebasoodsad looduslikud või demograafilised tingimused, toimub ajude äravool, esinevad kliimaga seotud riskid ja vee nappus, nagu ELi äärepoolseimad piirkonnad, eelkõige äärepoolseimad saared, hõredalt asustatud piirkonnad, saared, mägipiirkonnad ja piiriülesed piirkonnad samuti rannikualad ja mereäärsed alad;

P. arvestades, et Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu on loonud uue geopoliitilise reaalsuse, millel on olnud tugev mõju Ukraina, Valgevene ja Venemaaga piirnevates piirkondades ning kandidaatriikides, nagu Ukraina ja Moldova, elavate elanike tööhõivele, majandusarengule ja võimalustele ning üldisele heaolule, mis nõuab seetõttu erilist tähelepanu ja toetust, sealhulgas ühtekuuluvuspoliitika kohandamise kaudu; arvestades, et see sõda on toonud kaasa ELis varjupaika otsivate inimeste arvu enneolematu kasvu, mis paneb kohalikele kogukondadele ja teenustele lisakoormuse; arvestades, et ELi kollektiivne julgeolek sõltub suurel

määral ELi välispiiridel asuvate piirkondade elujõulisusest ja heaolust;

Q. arvestades, et Põhja-Iirimaa ainulaadne olukord nõuab kohandatud lähenemist, mis tugineb PEACE programmide eelistele, uurides, kuidas laiem ühtekuuluvuspoliitika võib lepitusprotsessile kasu tuua;

R. arvestades, et 79 % kodanikest, kes on ELi rahastatavatest projektidest ühtekuuluvuspoliitika raames teadlikud, usuvad, et ELi rahastatud projektidel on piirkondadele positiivne mõju[28], ja see aitab kaasa ELi-meelsele suhtumisele;

S. arvestades, et üldine teadlikkus ühtekuuluvuspoliitika raames rahastatavatest ELi projektidest on alates 2021. aastast vähenenud 2 protsendipunkti[29], mis tähendab, et ühtekuuluvuspoliitika kodanikele veelgi lähemale toomiseks tuleks püüelda suurema detsentraliseerimise poole;

1. rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika piirkondlik ja kohalik fookus, kohapõhine lähenemisviis ja strateegiline planeerimine, samuti selle detsentraliseeritud programmitöö ja rakendusmudel, mis põhineb partnerluse põhimõttel, Euroopa käitumisjuhendi kindlamal rakendamisel, majanduse ja kodanikuühiskonna osalejate kaasamisel ja mitmetasandilisel valitsemisel, on poliitika positiivsed põhielemendid ja määravad selle tõhususe; on kindlalt veendunud, et seda ühtekuuluvuspoliitika mudelit tuleks kõigis piirkondades ja võimaluse korral süvendatult jätkata kui ELi peamist pikaajalist investeerimisvahendit erinevuste vähendamiseks, majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse tagamiseks ning piirkondliku ja kohaliku kestliku majanduskasvu stimuleerimiseks kooskõlas ELi keskkonnakaitse strateegiatega, samuti peaks see olema ELi konkurentsivõime ja õiglase ülemineku peamine toetaja ning aitama toime tulla eelseisvate probleemidega;

2. nõuab, et ühtekuuluvuspoliitika ja muude vahendite vahel oleks selge piir, et vältida ELi vahendite kattumist ja konkurentsi, tagada eri sekkumiste vastastikune täiendavus ning suurendada ELi toetuse nähtavust ja loetavust; märgib sellega seoses, et taaste- ja vastupidavusrahastu vahendid on suunatud majandusarengule ja majanduskasvule, keskendumata konkreetselt piirkondadevahelisele majanduslikule, sotsiaalsele ja territoriaalsele ühtekuuluvusele; on mures komisjoni kavatsuse pärast kohaldada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide suhtes tulemuspõhist lähenemisviisi; tunnistab, et tulemuspõhised mehhanismid võivad olla olulised, et muuta poliitikat tõhusamaks ja tulemustele orienteeritumaks, kuid hoiatab

---

28 Euroopa Komisjon: regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat ning teabevahetuse peadirektoraat, „Citizens' awareness and perceptions of EU Regional Policy“ (Kodanike teadlikkus ja arusaamad ELi regionaalpoliitikast), Eurobaromeetri kiiruuring 531, 2023.

29 Eurobaromeetri kiiruuring 531, *op. cit*.

kõigile sobiva ühtse mudeli kehtestamise eest, ning väljendab tõsist kahtlust ideede suhtes siduda Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide väljamaksmine keskselt määratletud reformieesmärkide täitmisega, seda enam, kui reformieesmärgid ei kuulu piirkondliku tasandi pädevusse;

3. on vastu ELi rahastamisprogrammide, sealhulgas eelarve jagatud täitmise alla kuuluvate programmide, näiteks ühtekuuluvuspoliitika ja ühise põllumajanduspoliitika mis tahes kujul ülevalt alla suunatud reformile ning pooldab otsustusprotsessi suuremat detsentraliseerimist kohalikule ja piirkondlikule tasandile; nõuab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning majandus- ja kodanikuühiskonna osalejate suuremat kaasamist ELi jagatud eelarve täitmise programmide kõikidesse etappidesse alates ettevalmistamisest ja kavandamisest kuni rakendamise, elluviimise ja hindamiseni, pidades silmas, et piirkondade majanduslikku ja sotsiaalset arengut ning territoriaalset ühtekuuluvust on võimalik saavutada ainult kõigi osalejate vahelise hea koostöö alusel;

4. rõhutab, et Euroopa Maaelu arengu Põllumajandusfond (EAFRD) on ühtekuuluvuspoliitika fondide kõrval maapiirkondade toetamiseks hädavajalik; rõhutab, et EAFRD ülesehitus peab olema ühtekuuluvuspoliitika fondide eeskirjadega kooskõlas, et suurendada koostoimet ja hõlbustada mitmest fondist rahastatavaid maaelu arengu projekte;

5. on veendunud, et ühtekuuluvuspoliitika saab oma rolli jätkuvalt täita ainult siis, kui sellel on kindel rahastamine; rõhutab, et see tähendab, et tulevasele ühtekuuluvuspoliitikale tuleb 2027. aasta järgseks rahastamisperioodiks eraldada kindlad rahalised vahendid; rõhutab, et on vaja tagada piisavalt ambitsioonikad ja kergesti kättesaadavad rahalised vahendid, et ühtekuuluvuspoliitika saaks jätkuvalt täita oma rolli ELi peamise investeerimispoliitikana, säilitades samal ajal paindlikkuse võimalike uute probleemide lahendamiseks, sealhulgas võimaluse rahastada kahesuguse kasutusega toodete arendamist, ning võimaldada kohalikel omavalitsustel, sidusrühmadel ja toetusesaajatel tõhusalt edendada kohalikku arengut; on kindlal arvamusel, et suutlikkus pakkuda ettearvamatutele probleemidele paindlikke lahendusi ei tohiks toimuda ühtekuuluvuspoliitika selge pikaajalise strateegilise suunitluse ja eesmärkide arvelt;

6. rõhutab ELi järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ja 2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika programmide vahehindamise tähtsust ühtekuuluvuspoliitika tuleviku kujundamisel; kordab, et järgmises mitmeaastases finantsraamistikus 2028–2034 on vaja ambitsioonikamat 2027. aasta järgset ühtekuuluvuspoliitikat; nõuab seetõttu, et tulevases mitmeaastases finantsraamistikus tagataks, et ühtekuuluvuspoliitikale eraldataks reaalväärtuses jätkuvalt vähemalt samal tasemel rahalisi vahendeid kui praegusel perioodil; nõuab

lisaks, et ühtekuuluvuspoliitika jääks uues mitmeaastases finantsraamistikus eraldi rubriigiks; rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitikat tuleks kaitsta statistika mõju eest, mis võib muuta piirkondade abikõlblikkust, muutes ELi keskmist SKPd; kordab, et on vaja uusi ELi omavahendeid;

7. teeb seetõttu ettepaneku, et järgmine mitmeaastane finantsraamistik vastaks paremini ettenägematutele vajadustele, sealhulgas piisava varu ja paindlikkusega algusest peale; rõhutab sellega seoses siiski, et ühtekuuluvuspoliitika ei ole kriisivahend ja et see ei tohiks kõrvale kalduda oma peamistest eesmärkidest, nimelt pikaajalistest investeeringutest; nõuab, et tugevdataks Euroopa Liidu Solidaarsusfondi, sealhulgas selle eelmakseid, muutes selle vähem bürokraatlikuks ja kergemini kättesaadavaks, et töötada välja sobiv vahend, mis suudaks asjakohaselt reageerida tulevaste loodusõnnetuste või tervisealaste hädaolukordade majanduslikele, sotsiaalsetele ja territoriaalsetele tagajärgedele; rõhutab, et Euroopa Parlamendil peab olema kõigi hädaabifondide ja -vahendite üle piisav kontroll;

8. tunnistab, et konkreetsetel juhtudel on vaja kasutada ka statistiliste territoriaalüksuste liigitust (NUTS 3) viisil, mis tunnistab arengualast ebavõrdsust kõigis NUTS 2 piirkondades; on seisukohal, et piirkondlik SKP elaniku kohta peab jääma peamiseks kriteeriumiks, mille alusel määratakse kindlaks liikmesriikide eraldised ühtekuuluvuspoliitika raames; väljendab heameelt asjaolu üle, et pärast Euroopa Parlamendi püsivaid üleskutseid on komisjon hakanud kaaluma lisakriteeriume[30], nagu kasvuhoonegaaside heide, rahvastikutihedus, haridustase ja töötuse määr, et anda piirkondadest parem sotsiaal-majanduslik ülevaade;

9. rõhutab, et õigusriigi tingimuslikkus on üldine tingimus, millega tunnustatakse ja jõustatakse õigusriigi põhimõtte järgimist, mis on ka ühtekuuluvuspoliitika rahastamise eeltingimus, et tagada liidu vahendite läbipaistev, õiglane ja vastutustundlik kasutamine usaldusväärse finantsjuhtimise raames; leiab, et tuleks tugevdada õigusriigi põhimõtte ja põhiõiguste austamist ning tagada, et kõik meetmed on ühtekuuluvuspoliitika rakendamisel kooskõlas demokraatlike põhimõtete, soolise võrdõiguslikkuse ja inimõiguste, sealhulgas töötajate õiguste, puuetega inimeste õiguste ja laste õiguste toetamisega; rõhutab Euroopa Pettustevastase Ameti ja Euroopa Prokuratuuri tähtsat rolli liidu finantshuvide kaitsmisel;

10. nõuab täiendavaid jõupingutusi, et lihtsustada, muuta paindlikumaks, tugevdada koostoimet ja ühtlustada

---

30 Euroopa Kontrollikoda, „Rapid case review – Allocation of Cohesion policy funding to Member States for 2021-2027“ (Kiire ülevaade – ühtekuuluvuspoliitika vahendite eraldamine liikmesriikidele aastateks 2021–2027), märts 2019.

ühtekuuluvuspoliitika vahendeid reguleerivaid eeskirju ja haldusmenetlusi ELi, riiklikul ja piirkondlikul tasandil, kasutades täiel määral ära olemasolevaid tehnoloogiaid juurdepääsetavuse ja tõhususe suurendamiseks, tuginedes olemasolevale ja väljakujunenud jagatud eelarve täitmise raamistikule, et suurendada kasutajate usaldust, julgustades seeläbi laiemat hulka majandus- ja kodanikuühiskonna osalejaid osalema toetatavates projektides ja maksimeerides fondide mõju; nõuab uusi algatusi, et ühtekuuluvusfonde saaks paremini ära kasutada, sealhulgas suuremat kaasrahastamist, suuremaid eelmakseid ja investeeringute kiiremat hüvitamist; nõuab, et kohalikud omavalitsused, eelkõige väiksemate kogukondade esindajad, oleksid tehniliselt koolitatud rahalisi vahendeid paremini haldama; rõhutab seetõttu, kui oluline on tugevdada ühtse auditi põhimõtet, laiendada veelgi lihtsustatud kuluvõimalusi ning vähendada sama projekti ja toetusesaaja riikliku ja piirkondliku järelevalvega kattuvate kontrollide ja auditite dubleerimist, et kõrvaldada vigade võimalik kordumine järgnevatel rakendusaastatel;

11. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võimaldama piirkondadele suuremat paindlikkust juba programmitöö etapis, et võtta arvesse nende erivajadusi ja eripärasid, rõhutades, et on vaja kaasata majanduse ja kodanikuühiskonna osalejaid; rõhutab, et valdkondlik keskendamine oli oluline element ühtekuuluvuspoliitika kooskõlla viimisel strateegia „Euroopa 2020“ eesmärkidega; palub seetõttu komisjonil esitada kõik valdkondliku keskendamise rakendamisega seotud järeldused ja teha järeldusi tulevaste seadusandlike ettepanekute jaoks;

12. tunnistab, et rohe- ja digipöörde ning demograafilise pöördega kaasneb märkimisväärseid probleeme, kuid need pakuvad samal ajal võimalusi saavutada majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärk; tunnistab, et statistiliselt võivad suure sissetulekuga piirkonnad varjata laiema piirkonna majandusprobleeme; on teadlik piirkondlike erinevuste suurenemise, sotsiaalse ebavõrdsuse süvenemise ja üleminekuprotsessiga seotud nn rahulolematuse geograafia suurenemise ohust; rõhutab, et on vaja saavutada ELi kestlikkus- ja kliimaeesmärgid ning säilitada ühine majanduskasv, tugevdades liidu konkurentsivõimet; nõuab seetõttu Euroopa strateegiat, mis tagaks harmoonilise majanduskasvu liidus, vastates vastavate piirkondade erivajadustele; kinnitab veel kord oma pühendumust rohe- ja digipöördele, kuna see loob võimalusi ELi konkurentsivõime parandamiseks; rõhutab, et on vaja investeerida taristuprojektidesse, mis parandavad ühenduvust, eelkõige säästvasse ja arukasse transporti, ning energia- ja digitaalvõrkudesse, tagades, et kõik piirkonnad, sealhulgas kauged ja vähem arenenud piirkonnad, on täielikult integreeritud ühtsesse turgu ja saavad selle pakutavatest võimalustest õiglaselt kasu; rõhutab sellega seoses vajadust toetada keskkonnahoidlike tööstusharude arengut, edendades kohalikke eripärasid ja

traditsioone, et suurendada majanduskeskkonna ja kodanikuühiskonna vastupanuvõimet tulevastele probleemidele;

13. nõuab tungivalt, et ühtekuuluvuspoliitika oleks kooskõlas innovatsiooni suurendamise ja ELi ühtse turu väljakujundamisega kooskõlas Draghi aruande järeldustega Euroopa konkurentsivõime kohta; rõhutab piirkondlike erinevuste kontekstis püsiva innovatsioonilõhe probleemi ning pooldab kohandatud kohapõhist lähenemisviisi innovatsiooni ja majandusliku lähenemise edendamiseks piirkondade vahel ning innovatsioonilõhe vähendamiseks; nõuab, et kohalikul ja piirkondlikul innovatsioonil oleks suurem roll konkurentsivõimeliste teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemide loomisel ning territoriaalse ühtekuuluvuse edendamisel; juhib tähelepanu uutele ELi algatustele, nagu piirkondlikud innovatsiooniorud ja piirkondliku innovatsiooni partnerlused, mille eesmärk on ühendada eri innovatsioonitasemega territooriumid ja vähendada innovatsioonilõhet; leiab, et selline lähenemisviis tugevdab piirkondlikku autonoomiat, võimaldades kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel kujundada ELi poliitikat ja eesmärke kooskõlas oma konkreetsete vajaduste, omaduste ja suutlikkusega, kaitstes samal ajal partnerluse põhimõtet;

14. on veendunud, et ühtekuuluvuspoliitika peab jätkuvalt edendama õiglase ülemineku põhimõtet, käsitledes piirkondade erivajadusi, jätmata kõrvale ühtegi territooriumi ega kedagi; nõuab õiglase ülemineku protsessi jätkuvat rahastamist, mille puhul Õiglase Ülemineku Fond integreeritakse täielikult ühissätete määrusesse ja sellele on eraldatud suuremad rahalised vahendid 2027. aasta järgseks programmitöö perioodiks; rõhutab siiski, et on vaja hinnata õiglase ülemineku fondi mõju rahastamiskõlblike piirkondade ümberkujundamisele ning, tagades küll, et fond jääb ühtekuuluvuspoliitika osaks, täiustada oma lähenemisviisi uues mitmeaastases finantsraamistikus, tuginedes järeldustele ja konkreetsetele meetmetele, et tagada mõjutatud kogukondade majanduslik ja sotsiaalne heaolu;

15. rõhutab vajadust parandada ühtekuuluvuspoliitika ja ELi majanduse juhtimise vahelist seost, vältides samas karistuslikku lähenemisviisi; rõhutab, et ELi toimimise lepingu artiklite 174 ja 175 kohaselt peaks Euroopa poolaasta olema kooskõlas ühtekuuluvuspoliitika eesmärkidega; nõuab piirkondade osalemist nende eesmärkide täitmisel ja kindlamat territoriaalset lähenemisviisi; kutsub üles läbi vaatama makromajandusliku tingimuslikkuse kontseptsioon ja uurima võimalust asendada see kontseptsioon uues vormis tingimuslikkusega, et paremini kajastada eesseisvaid uusi probleeme;

16. tunneb muret arengulõksus olevate piirkondade kasvava arvu pärast, mis on majanduslikult seiskunud ning kannatavad rahvastiku järsu vähenemise ja piiratud juurdepääsu tõttu esmatähtsatele teenustele;

nõuab seetõttu, et projektide puhul, mille eesmärk on tugevdada olulisi teenuseid, suurendataks kaasrahastamist; rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika vahenditel on tähtis roll erinevate piirkondade toetamisel, millel on probleeme demograafiliste arengutega, mis mõjutab inimeste õigust elada soovitud kohas, sealhulgas probleeme rahvastikukao, vananemise, soolise tasakaalustamatuse, ajude äravoolu, oskuste nappuse ja tööjõu tasakaalustamatusega; tunnistab, et nende nähtuste vastu võitlemiseks on vaja sihipäraseid majanduslikke stiimuleid ja struktuurilisi sekkumisi; nõuab sellega seoses sihipäraste programmide rakendamist talentide ligimeelitamiseks, arendamiseks ja hoidmiseks, eelkõige piirkondades, kus on märkimisväärne oskustööliste väljavool, edendades hariduse, kultuuri, ettevõtluse ja innovatsiooni ökosüsteeme, mis on kooskõlas kohalike ja piirkondlike majandusvajaduste ja -võimalustega;

17. tunnistab, et on oluline toetada ja rahastada konkreetseid lahendusi pikaajaliste ja tõsiste majandusraskuste või raskete püsivate ebasoodsate looduslike ja demograafiliste tingimustega piirkondadele; kordab, et tuleb säilitada ja parandada nende piirkondade kvaliteetsete esmatähtsate teenuste pakkumist (nt haridus ja tervishoid), nende piirkondade transporti ja digitaalset ühenduvust, edendada nende majanduse mitmekesistamist ja töökohtade loomist ning aidata neil lahendada selliseid probleeme nagu maapiirkondade elanikkonna vähenemine, elanikkonna vananemine, vaesus, rahvastikukadu, üksindus ja eraldatus, samuti võimaluste puudumine vähekaitstud inimestele, näiteks puuetega inimestele; rõhutab, et prioriteediks tuleb seada selliste strateegiliste sektorite arendamine ja piisav rahastamine nagu taastuvenergia, kestlik turism, digitaalne innovatsioon ja taristu, ning seda tuleb teha iga piirkonna majanduslikku potentsiaali ja ressursse arvestades, et luua laiemad tingimused sisemiseks majanduskasvuks ja tasakaalustatud arenguks kõigis piirkondades, eelkõige maapiirkondades, äärealadel ja vähem arenenud piirkondades, piirialadel, saartel ja äärepoolseimates piirkondades; tuletab meelde tugevate maa- ja linnapiirkondade vaheliste sidemete ning maapiirkondade naiste erilise toetamise tähtsust;

18. rõhutab, et ELi toimimise lepingu artiklis 349 määratletud äärepoolseimate piirkondade jaoks on vaja kohandatud lähenemisviisi, sest need piirkonnad seisavad silmitsi ainulaadsete ja kumulatiivsete struktuursete probleemidega, mis tulenevad nende kaugusest, väikesest turumahust, vastuvõtlikkusest kliimamuutustele ja majanduslikust sõltuvusest; rõhutab, et need püsivad piirangud, sealhulgas sisemajanduse väiksus, suur kaugus Euroopa mandrist, asukoht kolmandate riikide lähedal, kahekordne saareline asend neist enamiku puhul ja tootmissektori piiratud mitmekesistamine põhjustavad lisakulusid ja vähendavad konkurentsivõimet, muutes nende kohanemise rohe- ja digipöördega eriti keeruliseks ja kulukaks; rõhutab, et neil on suur potentsiaal arendada edasi – muu

hulgas parema piirkondliku ühenduvuse kaudu – selliseid olulisi sektoreid nagu sinine majandus, säästev põllumajandus, taastuvenergia, kosmosetegevus, teadusuuringud või ökoturism; kordab oma pikaajalist üleskutset, et komisjon kaaluks nõuetekohaselt kõigi uute kavandatud õigusaktide mõju äärepoolseimatele piirkondadele, et vältida ebaproportsionaalset regulatiivset koormust ja kahjulikku mõju nende piirkondade majandusele;

19. rõhutab asjaolu, et linnadel ja suurlinnapiirkondadel on omaette probleemid, nagu märkimisväärselt vaesed piirkonnad, eluasemeprobleemid, liiklusummikud ja halb õhukvaliteet, tekitades probleeme sotsiaalsele ja majanduslikule ühtekuuluvusele, mida põhjustab ebaühtlane territoriaalne areng; rõhutab, et on vaja linnade konkreetset tegevuskava, ning nõuab nende sidemete süvendamist funktsionaalsete linnapiirkondadega, mis hõlmavad väiksemaid linnu, et tagada majandusliku ja sotsiaalse kasu ühtlasem jaotumine kogu territooriumil; rõhutab, et tuleb tugevdada koordineerimist ELi linnade tegevuskava algatuste ja ühtekuuluvuspoliitika vahendite vahel, soodustades integreeritud lähenemisviisi, milles võetakse arvesse territoriaalseid iseärasusi ja esilekerkivaid probleeme; nõuab lisaks, et piirkondlikel ja kohalikel omavalitsustel ning linnadel ja linnavalitsustel oleks otsesem juurdepääs ELi rahalistele vahenditele, muu hulgas tuleks laiendada integreeritud territoriaalsete investeeringute kasutamist;

20. rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika raamistikus tuleb jätkata ja tugevdada investeeringuid taskukohastesse eluasemetesse, tunnistades nende tähtsust nii piirkondade kui ka linnade jaoks; rõhutab, et on vaja edendada eluasemetesse investeerimisega seotud muutusi, minnes kaugemale senisest kahest võimalusest (energiatõhusus ja sotsiaaleluruumid); rõhutab ühtekuuluvuspoliitika olulist rolli nende algatuste elluviimisel ja koordineerimisel; on lisaks veendunud, et on tähtis lisada URBACT algatusse ka eluaseme taskukohasus;

21. rõhutab tugevate välispiirialade strateegilist tähtsust ELi julgeoleku ja vastupanuvõime jaoks; kutsub komisjoni üles toetama liikmesriike ja piirkondi, mida mõjutab Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu, eelkõige ELi idapiiril olevaid piirkondi, vaadates läbi regionaalabi suunised[31], kasutades ühtekuuluvuspoliitika raames kohandatud vahendeid ja investeeringuid, ning toetama neid ühtekuuluvuspoliitika fondide, sealhulgas Interregi pakutavate võimaluste paindlikul ärakasutamisel, et aidata toime tulla sõja kahjuliku sotsiaalmajandusliku mõjuga nende elanikkonnale ja territooriumidele; nõuab lisaks, et toetataks piirkondi, mis piirnevad

---

31 Komisjoni 29. aprilli 2021. aasta teatis „Regionaalabi suunised“ (ELT C 153, 29.4.2021, lk 1).

kandidaatriikidega nagu Ukraina ja Moldova, et tugevdada sidemeid ja edendada nende integreerumist ELiga;

22. rõhutab lisaväärtust, mida pakub territoriaalne koostöö üldiselt ja eelkõige piiriülene koostöö; rõhutab Interregi tähtsust piiriüleste piirkondade, sealhulgas äärepoolseimate piirkondade jaoks; rõhutab, et sellel on oluline roll nende arengule kaasaaitamisel ja piiriüleste takistuste ületamisel, sealhulgas piiriülese usalduse loomisel, transpordiühenduste arendamisel, õiguslike ja haldustakistuste tuvastamisel ja vähendamisel ning piiriüleste avalike teenuste osutamise ja kasutamise suurendamisel; on seisukohal, et Interreg on peamine ELi vahend, millega kõrvaldada hädaabiteenistuste püsivad piiriülesed takistused, ning teeb ettepaneku pöörata nendele teenustele suuremat tähelepanu; rõhutab asjaolu, et piiriülesed alad, sealhulgas ELi välispiiridel asuvad alad, mis piirnevad agressorriikidega, seisavad sageli silmitsi spetsiifiliste probleemidega; on veendunud, et mitme probleemiga silmitsi seisvaid ELi piirialasid tuleb toetada, ning on seisukohal, et neile tuleb eraldada rohkem vahendeid; väljendab heameelt uue BRIDGEforEU määruse üle; rõhutab väikeste ja piiriüleste projektide tähtsust ning vajadust neid kohapeal tõhusalt rakendada; kutsub komisjoni üles julgustama liikmesriike aktiivselt toetama teadlikkuse suurendamise kampaaniaid naaberpiirkondades, et maksimeerida piiriülese koostöö mõju;

23. tuletab meelde, et tuleb rohkem toetada ühtekuuluvust, selle asemel et lihtsal juhinduda põhimõttest „ei kahjusta ühtekuuluvust“, mis tähendab, et ükski meede ei tohiks takistada lähenemisprotsessi ega suurendada piirkondlikke erinevusi; nõuab nende valdkondadevaheliste põhimõtete tugevamat lõimimist kõikidesse ELi poliitikavaldkondadesse, et need toetaksid sotsiaalse, majandusliku ja territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärke, nagu on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklites 3 ja 174; palub lisaks komisjonil anda välja konkreetsed suunised selle kohta, kuidas neid põhimõtteid ELi poliitikas rakendada ja jõustada, pöörates erilist tähelepanu ELi õigusaktide mõjule vähem arenenud piirkondade konkurentsivõimele; kordab, et uutes seadusandlikes ettepanekutes tuleb vajalikul määral arvesse võtta kohalikke ja piirkondlikke olusid; soovitab komisjonil kasutada uuenduslikke vahendeid, nagu piirkondlike keskuste võrgustik RegHub, et koguda andmeid ELi poliitika mõju kohta piirkondadele; rõhutab sellega seoses, et tuleb tugevdada ELi õigusaktide territoriaalse mõju hindamist, tugevdades samal ajal muude asjaomaste poliitikavaldkondade territoriaalseid aspekte; rõhutab, et ühtekuuluvuse edendamist tuleks vaadelda ka liikmesriikide ja nende piirkondade vahelise solidaarsuse ja vastastikuse toetuse edendamise vahendina; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles jätkama jõupingutusi seoses ühtekuuluvuspoliitika eelistest teavitamise ja selle nähtavusega, näidates kodanikele ELi käegakatsutavat mõju ja olles peamine vahend euroskeptitsismiga

tegelemisel; väljendab heameelt Kohesio platvormi mitmekeelse versiooni kasutuselevõtu üle;

24. märgib murega, et viimastel aastatel on oluliselt vähenenud liikmesriikide piisav riiklik rahastamine nende vaesemates piirkondades; tuletab meelde, kui oluline on järgida ELi täiendavuse reeglit; kutsub komisjoni üles tagama, et riiklikud ametiasutused võtaksid struktuuri- ja investeerimisfondide projektide koostamisel ja rakendamisel nõuetekohaselt arvesse sisemist ühtekuuluvust;

25. nõuab kindlalt, et lisaks piirkondlikele vajadustele kohandamisele tuleb ühtekuuluvuspoliitikat kohandada ka kõige väiksemale mõõtmele, st rahalised vahendid peavad olema kättesaadavad kõige väiksematele projektidele ja projektide elluviijatele; juhib tähelepanu sellele, et sellised algatused on sageli kõige uuenduslikumad ja neil on märkimisväärne mõju maaelu arengule; kordab, et rahalised vahendid peaksid olema kättesaadavad kõigile, olenemata nende suurusest või tegevuse ulatusest; kiidab heaks ühtekuuluvuspoliitika alliansi üleskutse võtta vastu uuendatud 2027. aasta järgne ühtekuuluvuspoliitika, milles ei jäeta kedagi kõrvale;

26. rõhutab, et viivitused mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavatel läbirääkimistel koos asjaoluga, et liikmesriigid on pööranud suuremat tähelepanu taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kavandamisele, põhjustasid programmitöö perioodil 2021–2027 märkimisväärseid viivitusi; rõhutab, et järgmises raamistkus tuleb õigeaegselt kokku leppida ning nõuab seepärast, et ühissätete määrus ja eelarveläbirääkimised viidaks lõpule vähemalt üks aasta enne uue rahastamisperioodi algust, et liikmesriigid saaksid oma riiklikud ja piirkondlikud rahastamisstrateegiad õigel ajal välja töötada, tagamaks edukas üleminek järgmisele rahastamisperioodile ning praeguste ESIF-i projektide jätkumine;

27. teeb presidendile ülesandeks edastada see resolutsioon nõukogule, komisjonile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Euroopa Regioonide Komiteele ning liikmesriikide riiklikele ja piirkondlikele parlamentidele.